

1.3 *Förslag till förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Av 1 kap. 11 § skollagen (2010:800) framgår att det för varje skolform ska finnas en läroplan som ska ange utbildningens värdegrund, uppdrag, mål och riktlinjer.

Av 10 kap. 5 och 8 §§ skollagen framgår att läroplanen för grundskolan även ska ange fördelningen av undervisningstiden (timplan) och kursplaner för varje ämne. Av 10 kap. 8 § skollagen framgår vidare att kursplanerna ska innehålla syfte, ämnets bidrag till skolans mål, mål och innehåll, undervisningsstrategier samt betygs- och bedömningskriterier.

2 § Den läroplan som framgår av bilagan till denna förordning ska i tillämpliga delar gälla för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

3 § Det som sägs i läroplanen om lärare ska också gälla förskollärare som undervisar inom de verksamheter som läroplanen gäller för.

1. Denna förordning ska kungöras i Statens skolverks författningssamling (SKOLFS).

2. Förordningen träder i kraft den 1 juli 2028.

3. Genom förordningen upphävs förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

4. Den upphävda förordningen ska fortsätta att gälla för elever i årskurs 8 och 9 under läsåret 2028/29 samt för elever i årskurs 9 läsåret 2029/30.

*Bilaga***Inledning**

Den här läroplanen utgår från bestämmelserna i skollagen och uttrycker de kunskaper och värden som ska föras vidare från vuxna till barn och ungdomar i grundskolan och, i tillämpliga delar, fritidshemmet. Läroplanen ska styra skolans verksamhet och tydliggöra vem som ansvarar för olika delar av skolverksamheten och vad ansvaret innebär. Detta uttrycks i delarna om värdegrunden, uppdraget, målen och riktlinjerna för verksamheten.

Läroplanen ingår i ett sammanhang. De grundläggande bestämmelserna för skolväsendet finns i skollagen, som beslutas av riksdagen, och i skolförordningen, som liksom läroplanen beslutas av regeringen.

Läroplanen är utformad på följande sätt.

- Del 1 anger skolans värdegrund.
- Del 2 anger uppdraget och de uppgifter som skolan har.
- Del 3 anger målen för alla elevers skolgång.
- Del 4 anger riktlinjerna för de som verkar i skolan.
- Del 5 gäller förskoleklassen.
- Del 6 gäller fritidshemmet och kompletterar de tidigare delarna genom att förtydliga syftet med undervisningen i fritidshemmet och ange vilket innehåll som ska ingå i undervisningen i fritidshemmet.
- Del 7 anger grundskolans timplan.
- Del 8 innehåller kursplanerna för grundskolans ämnen. Kursplanerna anger varje ämnes syfte och bidrag till skolans mål, mål och innehåll, undervisningsstrategier samt betygs- och bedömningskriterier.

1. Skolans värdegrund

Skolans värdegrund utgår från regeringsformen och från att skolväsendet vilar på demokratins grund. I 1 kap. 5 § skollagen (2010:800) anges att

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska hävda de grundläggande demokratiska värderingarna och främja de mänskliga rättigheterna.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

De värden som ingår i skolans värdegrund bildar utgångspunkt för skolans verksamhet. Att demokratin upprätthålls är ett gemensamt ansvar för alla samhällsmedborgare. Därför ska skolan ge eleverna insikt i vikten av att värna de demokratiska rättigheterna. Utifrån människolivets okränkbarhet och alla människors lika värde behöver öppenhet och respekt för människors olikheter prägla utbildningen. Var och en som verkar inom utbildningen ska hävda skolans värdegrund och klart ta avstånd från handlingar som strider mot den. Värdena ska även prägla mötet mellan skolans personal, eleverna och hemmen, där barnets rättigheter är en given utgångspunkt. Värdena gestaltas och förmedlas i överensstämmelse med den kristna tradition och västerländska humanism inom vilken det svenska samhället vuxit fram, genom att varje elev fostras till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

Värdena är knutna till skolans uppdrag. Skolan ska stå för öppenhet, nyfikenhet och sanningssökande samt förmedla kunskaper och värden med demokratin som grund. Därigenom förankras och fördjupas värdena hos varje elev.

2. Skolans uppdrag

Skolans uppdrag sätter kunskap i centrum och utgår från syftet med utbildningen. I 1 kap. 4 § och 10 kap. 2 § skollagen anges att

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att förmedla och förankra kunskaper och värden hos barn och elever. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. En strävan ska

vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Läroplanen i sin helhet utgår från, och ska läsas mot bakgrund av, skollagens bestämmelser om utbildningens syfte.

Skolan står för kunskap och bildning

Skolans uppdrag innebär att förmedla och förankra kunskaper och värden för att förbereda eleverna för fortsatt utbildning och arbetsliv, stimulera deras allsidiga utveckling samt förbereda dem för att leva, verka och bidra i ett demokratiskt samhälle. Grunden för detta är att alla elever lär sig läsa, skriva och räkna. Genom ämnesundervisningen tillägnar sig eleverna olika slags kunskaper, färdigheter och förhållningssätt. I skollagen används uttrycket kunskaper för alla dessa aspekter.

För att främja elevernas bildning har skolan i uppdrag att bidra till deras delaktighet, solidaritet och självständighet genom att öppna dörrar mot världen och framtiden. Eleverna behöver ges rika och meningsfulla möjligheter att läsa, skriva och samtala för att främja deras språkutveckling, lärande och identitetsutveckling, liksom för demokratins och samhällets välmående i stort. I djupare mening är utbildning och fostran en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk och kunskaper – från en generation till nästa. Därför ska skolan förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör en gemensam referensram i det svenska samhället och som ligger till grund för elevernas bildning. Till detta hör kunskaper om vårt svenska, nordiska och västerländska kulturarv samt om de nationella minoriteterna.

Skolan ska skapa de bästa samlade förutsättningarna för elevernas lärande. En utbildning som främjar alla elevers utveckling och lärande förutsätter en ändamålsenlig, åldersanpassad och allsidig sammanställning av innehåll och arbetsformer. I utbildningen behöver eleverna få såväl intellektuella som praktiska, sinnliga och estetiska

erfarenheter. Skolan behöver tillgodose att eleverna under sin skolgång får konkreta upplevelser inom områden som natur, konst, kultur, socialt engagemang, samhällsservice, idrott, arbetsliv och fortsatt utbildning.

Skolan står för ansvar, frihet och medmänsklighet

Skolans uppgift är att förbereda eleverna att på ett fritt och ansvarsfullt sätt kunna delta i samhällslivet och bidra till dess utveckling. Under utbildningen får eleverna växa genom positiva erfarenheter av att övervinna svårigheter och göra framsteg. Utifrån lärarens professionella omdöme behöver undervisningen därför balansera krav och förväntningar med hjälp och stöd. Under utbildningen behöver eleverna även öva sin uthållighet, ömsesidiga respekt och förmåga att ta personligt ansvar.

Skolan är en unik social och kulturell mötesplats med ett särskilt ansvar för att främja förståelse och solidaritet mellan människor. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras förutsättningar och värderingar. *Skolan har ett ansvar att ge eleverna kunskap om sina egna och andras rättigheter samt främja en positiv syn på sexualitet och relationer som präglas av samtycke.* Därför ska skolan erbjuda en social gemenskap som ger trygghet samt goda förutsättningar att lära, baserat på ömsesidig respekt, jämställdhet, omtanke och generositet. Omsorg om elevernas hälsa, välbefinnande och utveckling ska prägla utbildningen.

Skolan står för saklighet

Skolan ska förmedla kunskap förankrad i de bästa vetenskapligt underbyggda förklaringarna. Undervisningen ska vara saklig och allsidig så att eleverna inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra konfessionella eller politiska åskådningen, eller utsatta för kommersiell påverkan. För att ge eleverna de bästa förutsättningarna att ta ställning i olika frågor på saklig grund behöver utbildningen vara opartisk och vetenskapligt underbyggd samtidigt som den är öppen för skilda uppfattningar och uppmuntrar att sådana förs fram.

Skolan står för likvärdighet

Utbildningen ska, oavsett var i landet den anordnas och vem som anordnar den, bedrivas i enlighet med de nationella författningarna som utgör normerna för likvärdighet. Skolan ska verka för att alla elever så långt som möjligt ska kunna delta i den ordinarie undervisningen. I utbildningen ska det även tas fasta på elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper så att alla kan utvecklas så långt som möjligt. Skolan har ett särskilt ansvar för att stödja elever som av olika anledningar möter svårigheter i sin skolgång.

Hur utbildningen organiseras, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma elevernas livschanser. Genom att uppmärksamma och motverka sådant som begränsar elevernas lärande, personliga utveckling och delaktighet i samhället ska utbildningen främja elevernas lika möjligheter. För att få lika tillgång till utbildning behöver eleverna ges utrymme att mötas och arbeta tillsammans med samma möjligheter och på lika villkor. Skolan har i detta ett särskilt ansvar för att främja jämställdhet och motverka att könsmonster begränsar elevernas möjligheter, **samt främja en positiv syn på sexualitet och relationer.**

Skolan står för samhällsanknytning

Skolans uppdrag behöver ses i ljuset av sin samtid. Sverige ingår i ett globalt sammanhang där ömsesidiga beroenden och rörlighet över språk-, kultur- och nationsgränser är en naturlig del, inte minst inom Europa och Norden. Inom avgörande områden är internationella samarbeten nödvändiga för att ta vara på möjligheter och klara av utmaningar. Samtidigt skapar den tekniska utvecklingen nya mönster för kommunikation, produktion och innovation, vilket i sin tur ger nya möjligheter och utmaningar. Skolan behöver ge eleverna överblick så att de förstår sammanhangen de befinner sig i och kan hantera osäkerhet inför framtiden. Därför ska skolan ge eleverna verktyg som de behöver för att orientera sig och agera ansvarsfullt i en komplex verklighet med stort informationsflöde och snabb förändringstakt. Skolan behöver också lära eleverna att använda digital och annan teknik som de har nytta av.

3. Skolans mål

Skolans mål är att varje elev

- inser värdet av kunskap för möjligheterna att forma sitt liv samt för att förstå och intressera sig för sin omvärld lokalt, nationellt och internationellt
- tidigt lär sig läsa, skriva och räkna samt vidareutvecklar sin förmåga att använda språk i tal och skrift och att i övrigt dra nytta av språk och matematiskt tänkande
- har grundläggande kunskaper och färdigheter inom de humanistiska, naturvetenskapliga, praktisk-estetiska, samhällsvetenskapliga och tekniska kunskapsområdena
- kan bygga uppfattningar på kunskap och kritisk grund samt förmår hantera mångbottnade sammanhang på ett ansvarsfullt sätt utifrån en bred historisk, samtida och kulturell referensram
- känner till demokratins förutsättningar och villkor, kan arbeta i demokratiska former och ta ställning på demokratisk grund samt är förberedd för delaktighet och medansvar utifrån de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle
- har kunskaper om förutsättningar och dilemman som relaterar till hållbar utveckling ur ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter, har insikt i den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället samt visar respekt för och omsorg om både närmiljön och miljön i ett vidare sammanhang
- kan förstå, samspela med och respektera andra människor oavsett olikheter samt tar avstånd från våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling
- har kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, för att kunna göra självständiga och medvetna val om sitt eget liv
- tar ansvar för sitt lärande genom egen ansträngning, uthållighet och delaktighet samt visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan
 - kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning samt har inblick i kultur-, arbets- och föreningsliv.

4. Skolans riktlinjer

Skolans riktlinjer anger vilket ansvar de som arbetar i skolan har för utbildningen och för att stödja elevernas utveckling mot målen.

4.1 Utbildningens innehåll och undervisningens genomförande

Läraren ska

- gestalta och förmedla värdet av kunskap och bildning
- planera, genomföra och följa upp undervisningen så att eleverna kan utvecklas så långt som möjligt efter sina förutsättningar
- förankra kunskaper och färdigheter hos eleverna på ett så bestående sätt som möjligt, genom att
 - utifrån kursplanerna medvetet välja och ordna innehåll, arbetsuppgifter och bedömningssituationer med hänsyn till elevernas förutsättningar
 - hantera tid och resurser effektivt samt ge eleverna tydliga instruktioner
 - välja strategier och undervisningsmetoder i enlighet med vetenskaplig grund och utifrån beprövad erfarenhet samt anpassa dem till lokala förutsättningar utifrån sitt professionella omdöme
 - leda strukturerad undervisning i grupp utifrån en varierad undervisningsrepertoar samt höga och välavvägda förväntningar
 - berätta, visa, förklara, instruera, jämföra, kontrastera och problematisera så att eleverna ges överblick, sammanhang och ämnesfördjupning
 - i undervisningen rikta elevernas uppmärksamhet mot ämnets innehåll
 - återkommande ställa frågor för att främja fördjupning och aktivera elevernas tänkande

- kontinuerligt följa upp undervisningen, ge eleverna användbar återkoppling och förändra undervisningen vid behov
 - ge eleverna återkommande möjligheter att öva och repetera samt att uppleva framsteg och gradvis lära sig strategier för självvärdering.
- samverka med andra lärare och annan personal om elevernas behov, förutsättningar och erfarenheter
 - verka för att skapa ett tillitsfullt undervisningsklimat präglad av omtanke och omsorg om elevernas utveckling
 - gradvis i takt med elevernas ålder och mognad låta undervisningen innehålla inslag av självständiga uppgifter och eget ansvar
 - främja elevernas uthållighet, tillit till den egna förmågan och motivation
 - främja elevernas benägenhet att pröva och omsätta idéer i handling
 - se till att eleverna får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling
 - i undervisningen stimulera, handleda och ge stöd till elever som behöver det
 - öppet redovisa skiljaktiga värderingar, olika uppfattningar och problem samt klargöra grundläggande demokratiska värderingar och deras konsekvenser för personligt handlande
 - uppmärksamma faktorer som på olika sätt påverkar människors möjligheter samt riskerar att begränsa elevernas egna livsval och livsvillkor, **med särskild betoning på kön och sexualitet, och stärka elevers möjligheter att påverka sina egna liv och respektera andras.**
 - organisera undervisningen så att eleverna ges studiero samt får mötas och arbeta tillsammans oberoende av skillnader i bakgrund, förutsättningar eller könstillhörighet
 - främja goda studievanor och studiefärdigheter hos eleverna.

Rektorn ska

- säkerställa att alla elever ges strukturerad undervisning under lärarens ledning och att undervisningen organiseras så att eleverna ges bästa möjliga förutsättningar för lärande
- säkerställa att elevernas skolmiljö präglas av trygghet och studiero
- säkerställa att alla elever har tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling
- säkerställa att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek
- säkerställa att undervisningen och elevhälsoarbetet organiseras så att eleverna får det stöd och den hjälp de behöver organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av skillnader i bakgrund, förutsättningar eller könstillhörighet
- **säkerställa att alla elever återkommande får kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer, samt hedersrelaterat våld och förtryck.**

Alla som arbetar i skolan ska

- samverka så att skolan främjar utveckling och lärande samt att elever uppmärksammas och ges stöd utifrån sina behov
- bidra till att stärka elevernas hälsa och välbefinnande
- ta vara på lek, särskilt under de tidiga skolåren, och skapande samt sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen och skoltiden
- främja samhörighet, jämlikhet, **jämställdhet** och solidaritet
- utgå från ett demokratiskt och fördomsfritt förhållningssätt, **motverka diskriminering och kränkande behandling** samt visa respekt för den enskilda individen
- **främja en positiv syn på sexualitet och relationer**
- förmedla och förankra respekt för de lagar och andra regler som gäller i samhället.

4.2 Elevernas ansvar och delaktighet

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja att respektera varandra och skolans per-

sonal samt till ansvarsfullt inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön. Läraren ansvarar för undervisningens innehåll och utformning. Med detta som utgångspunkt ser läraren till att eleverna får öva på att själva ta ansvar och utöva inflytande i takt med deras ålder, mognad och kunskaper i syfte att förbereda dem för att aktivt delta i samhällslivet. Läraren ska se till att elevernas utrymme i undervisningen fördelas rättvist och att de ges möjlighet att uttrycka åsikter samt väga in dessa i förhållande till elevernas ålder och mognad. Rektorn ska uppmuntra till och ge eleverna möjligheter att ta initiativ till frågor inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

4.3 Samspelet mellan skolan och hemmen

Huvudansvaret för elevernas fostran vilar på vårdnadshavarna, men kompletteras av skolan. Skolan och vårdnadshavarna har ett gemensamt ansvar för att elevernas skolgång ger bästa möjliga förutsättningar för deras utveckling och lärande. En god samverkan mellan vårdnadshavarna och skolan är central för elevernas utveckling, trygghet och självkänsla. Alla som arbetar i skolan ska bidra till samarbete med vårdnadshavarna om elevernas fostran samt för att hävda och upprätthålla skolans värdegrund och ordningsregler. Tydlighet i fråga om skolans, elevers och vårdnadshavares roller och ansvarsfördelning är en förutsättning för ett konstruktivt samarbete så att varje elev utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Därför behöver elever och vårdnadshavare få veta vad de kan förvänta sig av skolan och vad skolan förväntar sig av dem.

Läraren ska samverka med och informera vårdnadshavarna om elevens skolsituation, trivsel och utveckling. Rektorn ska hålla vårdnadshavarna informerade om utbildningens mål, skolans arbetsformer och ordningsregler samt olika valalternativ. Rektorn ska också se till att det upprättas kontakt mellan skolan och vårdnadshavarna om det uppstår problem eller svårigheter i elevens skolsituation.

4.4 Elevernas övergångar

Under sin skolgång upplever eleverna övergångar av olika slag samtidigt som de behöver sammanhang, kontinuitet och progression i sin utveckling och sitt lärande. Därför ska alla som arbetar i skolan samverka på ett förtroendefullt sätt mellan stadier, med övriga skolformer

och fritidshemmet samt med andra skolor. Läraren ska även förbereda eleverna och deras vårdnadshavare inför övergångar. Vid övergångar har läraren, rektorn och elevhälsan ansvar att särskilt uppmärksamma elever som är i behov av stöd. Rektorn ska se till att det finns ett ändamålsenligt samarbete med övriga skolformer och fritidshemmet.

4.5 Elevernas studie- och yrkesvägledning

Skolan ska ge eleverna en bred och konstruktiv bild av de möjligheter som finns i samhället. I grundskolan ska eleverna ges studie- och yrkesvägledning som gör det möjligt för dem att på ett välinformerat sätt välja fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen samt särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning. Studie- och yrkesvägledaren ska även stödja den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Läraren ska utveckla elevernas förståelse för hur kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ingår i ämnena kan ha betydelse i arbetslivet. Rektorn ska skapa samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn ska också organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

4.6 Lärarens betygssättning och bedömning

Betygen uttrycker i vilken utsträckning den enskilda elevens kunskaper motsvarar undervisningens mål och innehåll i respektive ämne. De ska spegla elevens kunskaper vid tiden för betygssättningen.

Vid betygssättningen ska läraren utgå från underlag som är relevanta i förhållande till kursplanen. Läraren bedömer elevens kunskaper i relation till ämnets mål och innehåll för det aktuella stadiet samt gör en sammantagen bedömning av vilket betyg på skalan som bäst motsvarar dessa. Till stöd för det har läraren betygskriterier. För

att betygssättningen ska bli likvärdig på skolan ska lärarna så långt som möjligt samverka med varandra inom varje ämne.

Läraren ska klargöra för eleverna vilka bedömningssituationer som syftar till att utgöra väsentliga delar av betygsunderlaget. Med utgångspunkt i vad som stödjer varje elevs kunskapsutveckling ska läraren informera elever och vårdnadshavare om studieresultat och utvecklingsmöjligheter.

4.7 Rektorns ansvar för helheten i utbildningen

Rektorns ansvar är att skapa förutsättningar så att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen och att läroplanen förverkligas inom skolenheten med undervisning av hög kvalitet som främjar elevernas lärande. Utöver vad som framkommer i övriga riktlinjer har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får möjlig- heter till kollegialt utbyte samt den kompetensutveckling som krävs för att utföra sina uppgifter och utveckla utbildningen på profes- sionell och vetenskaplig grund. Vid beslut om skolans inre organi- sation och resursfördelning avseende elevgrupper, personal och stödåtgärder ska rektorn, inom givna ramar, väga in lärarnas bedöm- ning av elevernas behov.

5. Förskoleklassen

6. Fritidshemmet